

Spis treści

Wstęp	9
1. Cel i przeznaczenie pracy	9
2. Zarys koncepcji	11
3. Podejście metodologiczne oraz baza źródłowa	16

Rozdział I

Tradycyjny chłop wobec przyrody i świata społecznego . . .	21
1.1. Warunki kształtujące osobowość i umysłowość tradycyjnego chłopca .	21
1.2. Podstawowe cechy chłopskiego sposobu myślenia	27
1.3. Zasada konkretyzacji jako warunek pojmowania złożoności świata . .	34
1.4. Solidarność i współpraca z przyrodą	38
1.5. Chłopska socjotechnika magiczno-religijna	43

Rozdział II

Autarkiczna wspólnota rodziny, zagrody i przyrody	51
2.1. Grupowa identyfikacja rodziny z zagrodą	51
2.2. Przyrodnicze i kulturowe elementy w strukturze grupy rodzinnej . . .	60
2.3. Szczególna pozycja zboża i chleba	71
2.4. Tradycyjny „recykling” jako warunek pełnej autarkii	74
2.5. W granicach i poza granicami zagrody	87

Rozdział III

Wkraczanie wsi w nowoczesność. Od związków przyrodniczo-wspólnotowych do ekonomiczno-społecznych	93
3.1. Od jednostkowych modyfikacji do uniwersalnej modernizacji	93

3.2. Od kalkulacji „zagrodowej” do kalkulacji rynkowej	105
3.3. Od retrospektywnych do prospektywnych odniesień porównawczych	113
3.4. Od tradycyjnej harmonii do dysharmonii okresu przejściowego	123
3.5. Od przedmiotowych form modernizacji do podmiotowego modernizowania się wsi	131

Rozdział IV

Profesjonalizacja jako przejaw „wyrachowanej” solidarności z przyrodą i społeczeństwem	141
4.1. Osobliwości zawodu i procesu profesjonalizacji rolnictwa	142
4.2. W kieracie profesjonalizacji do granic absurdu — przykład USA	146
4.3. Stopień profesjonalizacji polskiego rolnictwa	155
4.4. Na pograniczu tradycyjnych i koniunkturalnych wartości zagrody i gospodarstwa	162
4.5. Wizje społecznie racjonalnej solidarności z przyrodą	175

Rozdział V

Ekologiczne problemy współczesnej wsi polskiej	193
5.1. Proekologiczne cechy polskiego rolnictwa	193
5.2. Uwarunkowania i stan świadomości ekologicznej	204
5.3. Świadomość wymiaru zagrożeń a zachowania wobec środowiska naturalnego	218
5.4. Ekologiczne i moralne dylematy produkcji rolnej	234

Rozdział VI

Socjologiczna perspektywa problematyki ekologicznej	245
6.1. Interdyscyplinarny oraz integralny charakter perspektywy socjologicznej	245
6.2. Socjologia wobec środowiska naturalnego	255
6.3. Perspektywy „ekologicznej modernizacji” wsi	267

Aneks

Charakterystyka badanych społeczności	275
--	-----

Literatura	285
-----------------------------	-----

Summary	293
--------------------------	-----